

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 17.4.2018
SWD(2018) 115 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

**για τη θέσπιση κανόνων που διευκολύνουν τη χρήση χρηματοοικονομικών και άλλων
πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη
ορισμένων εγκλημάτων και την κατάργηση της απόφασης του Συμβουλίου
2000/642/ΔΕΥ**

{COM(2018) 213 final} - {SWD(2018) 114 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης	
Εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση ή δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων.	
A. Ανάγκη ανάληψης δράσης	
Γιατί; Ποιο είναι το πρόβλημα που εξετάζεται;	
Οι εγκληματικές ομάδες και οι τρομοκράτες συχνά κινούνται μεταξύ διαφόρων κρατών μελών και τα περιουσιακά τους στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών λογαριασμών, βρίσκονται συνήθως διάσπαρτα σε ολόκληρη την ΕΕ ή εκτός των συνόρων της. Από τις χρηματοοικονομικές τους δραστηριότητες ενδέχεται να δημιουργούνται ίχνη πληροφοριών σε άλλα κράτη μέλη τα οποία έχουν καίρια σημασία για τους υπεύθυνους διεξαγωγής ερευνών. Η έλλειψη πρόσβασης ή η καθυστερημένη πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες και πληροφορίες σχετικά με τους τραπεζικούς λογαριασμούς παρεμποδίζει την ανίχνευση χρηματοοικονομικών ροών που προκύπτουν από εγκληματικές δραστηριότητες. Τα έσοδα από τέτοιες δραστηριότητες ενδέχεται να μην εντοπιστούν ή μπορεί να μην καταστεί δυνατή η δέσμευσή τους. Επιπλέον, οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) αντιμετωπίζουν εμπόδια τόσο στη μεταξύ τους συνεργασία, όσο και στην πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με την επιβολή του νόμου οι οποίες είναι σημαντικές για την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με την 4η οδηγία (ΕΕ) 2015/849 κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (4AMLD).	
Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την παρούσα πρωτοβουλία;	
Η παρούσα πρωτοβουλία αποσκοπεί στην αύξηση της ασφάλειας στα κράτη μέλη της ΕΕ και σε ολόκληρη την ΕΕ μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων τραπεζικών λογαριασμών, στον τομέα της πρόληψης, της διερεύνησης και της δίωξης σοβαρών μορφών εγκλημάτων, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτόν την ικανότητά τους όσον αφορά τη διεξαγωγή χρηματοοικονομικών ερευνών και αναλύσεων και βελτιώνοντας τη συνεργασία τους. Επιπλέον, η πρωτοβουλία αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας των ΜΧΠ να εκτελούν τα καθήκοντά τους δυνάμει της 4AMLD.	
Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ;	
Η δράση της ΕΕ θα εξασφαλίσει μια εναρμονισμένη προσέγγιση προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των αρμόδιων αρχών και φορέων σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες για τους σκοπούς της καταπολέμησης του σοβαρού εγκλήματος, καθώς και για να ενισχυθούν οι ικανότητες των ΜΧΠ όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των βασικών αδικημάτων της και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Δεδομένης της διασυνοριακής διάστασης των εγκλημάτων αυτών, καθώς και της επακόλουθης ανάγκης να εξασφαλιστεί ταχύτερη πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε πληροφορίες για τους σκοπούς των αναλύσεων και των ερευνών τους και να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη συνεργασία τους τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, απαιτείται η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να διευκολυνθεί η ομαλή συνεργασία μεταξύ των αρχών και να τους παρασχεθεί η δυνατότητα πρόσβασης σε σημαντικές πληροφορίες και ανταλλαγής των πληροφοριών αυτών.	
B. Λύσεις	
Ποιες νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής εξετάστηκαν; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Γιατί;	

Εξετάστηκαν μία **μη νομοθετική επιλογή πολιτικής 0** και **13 νομοθετικές επιλογές πολιτικής** οι οποίες ομαδοποιήθηκαν ως εξής:

- **Ομάδα Α: «ΓΙΑΤΙ»** θα πρέπει οι αρμόδιες αρχές να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή να ανταλλάσσουν τέτοιου είδους πληροφορίες;
ΕΠΙΛΟΓΗ Α.1: Μόνο για τους σκοπούς της πρόληψης και της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των βασικών αδικημάτων της και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
ΕΠΙΛΟΓΗ Α.2: Μόνο σε σχέση με τα «ευρωεγκλήματα», όπως ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
ΕΠΙΛΟΓΗ Α.3: Σε σχέση με τις μορφές εγκλημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του κανονισμού Ευρωπαϊκή.
• **Ομάδα Β: «ΠΩΣ»** θα πρέπει οι δημόσιες αρχές να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες και να ανταλλάσσουν τέτοιου είδους πληροφορίες;
ΕΠΙΛΟΓΗ Β.1: Με το να παρασχεθεί στις δημόσιες αρχές πρόσβαση στα εθνικά κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών σύμφωνα με 1) την **υποεπιλογή Β.1.α:** άμεση πρόσβαση· ή 2) την **υποεπιλογή Β.1.β:** έμμεση πρόσβαση.
ΕΠΙΛΟΓΗ Β.2: Με το να παρασχεθεί στις δημόσιες αρχές πρόσβαση σε όλες τις λοιπές χρηματοοικονομικές πληροφορίες σύμφωνα με 1) την **υποεπιλογή Β.2.α:** άμεση πρόσβαση· ή 2) την **υποεπιλογή Β.2.β:** μέσω των ΜΧΠ.
ΕΠΙΛΟΓΗ Β.3: Πρόβλεψη μέτρων για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ και για την πρόσβαση των ΜΧΠ σε πληροφορίες τις οποίες κατέχουν οι αρμόδιες αρχές και για την ανταλλαγή των πληροφοριών αυτών σύμφωνα με 1) την **υποεπιλογή Β.3.α:** άμεση συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ· ή 2) την **υποεπιλογή Β.3.β:** δημιουργία κεντρικής ΜΧΠ.
• **Ομάδα Γ: «ΣΕ ΠΟΙΕΣ»** δημόσιες αρχές εφαρμόζονται οι όροι αυτοί;
ΕΠΙΛΟΓΗ Γ.1: Στις δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων
ΕΠΙΛΟΓΗ Γ.2: Στις δημόσιες αρχές που αναφέρονται στην επιλογή Γ.1 και επιπλέον 1) **υποεπιλογή Γ.2.α:** στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων· 2) **υποεπιλογή Γ.2.β:** στην Ευρώπη· 3) **υποεπιλογή Γ.2.γ:** στην OLAF
Όσον αφορά την **πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε μητρώα τραπεζικών λογαριασμών**, η **προτιμώμενη επιλογή πολιτικής** είναι ο συνδυασμός των επιλογών **Α.3, Β.1.α, Γ.2.α και Γ.2.β.**
Όσον αφορά την **πρόσβαση των αρμόδιων αρχών σε πρόσθετες χρηματοοικονομικές πληροφορίες**, η **προτιμώμενη επιλογή πολιτικής** είναι ο συνδυασμός των επιλογών **Α.3, Β.2.β και Γ.2.β.**
Όσον αφορά την **αντιμετώπιση των εμποδίων που παρουσιάζονται στη διασυνοριακή συνεργασία των ΜΧΠ και των δυσκολιών που συναντούν οι ΜΧΠ κατά τη συνεργασία τους με τους οικείους εθνικούς εταίρους στον τομέα της επιβολής του νόμου**, η **προτιμώμενη επιλογή πολιτικής** είναι ο συνδυασμός των επιλογών **Α.1, Β.2.β, Β.3.α και Γ.2.β.**

Ποιος υποστηρίζει την προτιμώμενη επιλογή;

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς συμφώνησαν ότι με την πρόσβαση στα κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών θα διευκολυνθεί η αποτελεσματικότητα των ερευνών των αρχών επιβολής του νόμου και θα αποφευχθούν το κόστος και ο διοικητικός φόρτος που συνεπάγεται η υποβολή μη στοχευμένων αιτημάτων στις τράπεζες. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση συμφώνησαν να χορηγείται πρόσβαση στις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Τα κράτη μέλη συμφωνούν ως προς τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των ΜΧΠ και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ και των αρμόδιων αρχών. Σε πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, το 92 % των συμμετεχόντων συμφώνησε ότι οι εθνικές αρχές θα πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις αρχές των άλλων κρατών μελών της ΕΕ για τους σκοπούς της καλύτερης πρόληψης και καταπολέμησης του εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών);

Η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να παράσχει καλύτερα μέσα για την ενίσχυση της ασφάλειας και την καταπολέμηση του εγκλήματος στην ΕΕ. Θα εξασφαλίζει ταχύτερη πρόσβαση σε σαφώς καθορισμένες χρηματοοικονομικές πληροφορίες και αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ και των αρμόδιων αρχών. Θα ενισχύσει τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της Ευρωπόλ, να έχουν ταχεία πρόσβαση σε βασικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες που έχουν καίρια σημασία για τις χρηματοοικονομικές έρευνες. Η προτιμώμενη επιλογή θα ενισχύσει επίσης σημαντικά την ικανότητα των ΜΧΠ να διενεργούν χρηματοοικονομικές αναλύσεις για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η προτιμώμενη επιλογή θα μειώσει το κόστος και τον διοικητικό φόρτο που απορρέουν από την αποστολή μη στοχευμένων μαζικών αιτημάτων και την απάντηση στα αιτήματα αυτά.
Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών); Η εφάπαξ δαπάνη για την εφαρμογή της προτιμώμενης επιλογής στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται άμεση πρόσβαση σε κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και συστήματα ανάκτησης δεδομένων εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 5 000 EUR και 30 000 EUR (το ποσό αυτό πρέπει να πολλαπλασιαστεί επί τον αριθμό των αρχών που θα συνδεθούν με τα κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και τα συστήματα ανάκτησης δεδομένων). Το κόστος της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες μέσω των ΜΧΠ θα καλυφθεί κυρίως από τις ΜΧΠ.
Πώς θα επηρεαστούν οι μεγάλες, οι μικρομεσαίες και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις; Δεν προβλέπεται πρόσθετο κόστος για τον τραπεζικό κλάδο. Αντιθέτως, η παρούσα πρωτοβουλία θα αποφέρει σημαντικές εξοικονομήσεις οικονομικών πόρων για τις τράπεζες, καθώς δεν θα χρειάζεται πλέον να διεκπεραιώνουν και να απαντούν σε μαζικά αιτήματα των αρμόδιων αρχών. Δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις για τις ΜΜΕ και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.
Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικητικές αρχές; Το κόστος υλοποίησης της άμεσης πρόσβασης σε κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και συστήματα ανάκτησης δεδομένων και της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες μέσω των ΜΧΠ θα έχει επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικητικές αρχές. Ωστόσο, το κόστος αυτό αναμένεται να αντισταθμιστεί από μείωση των τρεχουσών διοικητικών και χρηματοοικονομικών δαπανών των αρμόδιων αρχών, καθώς και από εξοικονόμηση δαπανών λόγω της αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ των ΜΧΠ και με τις αρμόδιες αρχές.
Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις; Τα προτεινόμενα μέτρα θα έχουν επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα· η παρέμβαση στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα διατηρηθεί στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο, καθώς η πρόσβαση είναι περιορισμένη και αφορά μόνο τις σχετικές αρχές, γεγονός που διασφαλίζει την αναλογικότητα. Θα επιτραπεί η άμεση πρόσβαση στα κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και στα συστήματα ανάκτησης δεδομένων, διότι περιέχουν περιορισμένες πληροφορίες. Η πρόσβαση σε άλλου είδους χρηματοοικονομικές πληροφορίες θα είναι δυνατή μέσω των ΜΧΠ. Οι προτιμώμενες επιλογές δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων και αξιολογούνται ως τα λιγότερο παρεμβατικά νομοθετικά μέσα στο επίπεδο της Ένωσης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχει ορίσει το Δικαστήριο της ΕΕ. Τυχόν μελλοντική νομοθετική πρόταση δεν θα θίγει οποιεσδήποτε διαδικαστικές εγγυήσεις όπως προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο και θα παρέχει αυστηρές εγγυήσεις, περιορίζοντας περαιτέρω τυχόν αρνητικές επιπτώσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα.
Δ. Παρακολούθηση
Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική; Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή των προτεινόμενων νομοθετικών πράξεων και, βάσει διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς, θα αξιολογήσει τα επιτεύγματά τους έναντι των στόχων τους και των προς αντιμετώπιση προβλημάτων εντός 3 ετών από την έγκριση των προτεινόμενων μέτρων.